

«SANT PERE ANAVA DARRERE»

Una mostra de contalles de la tradició valenciana més meridional sobre la figura de sant Pere

Joan-Lluís Monjo i Vicent-Josep Pérez

Dins la tradició cristiana ha tingut sempre molt de ressò la figura de l'apòstol sant Pere, sense cap de dubte un dels sants més populars i vists amb més simpatia entre la gent del poble. A l'entorn de Simó, aquell pescador del llac de Genesaret que va arribar a ser el cap successor de Crist amb el nom de Pere, s'aplegaren un grapat de històries —unes documentades al evangelis canònics, d'altres llegendàries— que aidaren a configurar ben nítidament la imatge de la seua personalitat que ha arribat fins a nosaltres. Són ben coneguts els episodis del seu agosarat caminar sobre l'aigua, del seu paper vehement en el Sant Sopar i en el prendiment de Jesús, de les seues negacions abans que cantara el gall. Els texts novotestamentaris remarquen el seu lloc destacat dins el col·legi apostòlic i refereixen diverses anècdotes en què es re-treuen els seus prodigis, com és el cas d'algunes curacions prodigioses, el seu alliberament miraculós de la presó per un àngel o fins i tot una resurrecció, la de la deixebra Tabita. Els relats apòcrifs que tracten la seua estada a Roma ens perfilen molt més encara la seua imatge mítica, amb episodis com la seua victòria sobre el mag Simó, l'eixida de la presó Mamertina i la conversió dels carcellers Procés i Martinià, l'encontre amb Jesús a la Via Àpia —que gaudeix de ben famoses recreacions cinematogràfiques— i el seu martiri exemplar en una creu invertida. Aquests relats apòcrifs van tenir un gran èxit en la tradició literària medieval i van ser popularitzats per autors com Jaume de Voràgine (Jacopo da Varazze).

J.-L. MONJO; V.-J. PÉREZ

Guardamar vist des del castell. D'aquí procedeixen algunes de les contalles narrades al text.

A Roma són molts els llocs on es venera la memòria de sant Pere, en santuaris on va quedar algun record de les seues accions, o es guarda alguna relíquia seua: la citada presó Mamertina o Tullianum, amb la font que va fer brollar miraculosament per convertir els soldats; l'església de San Pietro in Vinculis, on hi ha les cadenes amb que va ser lligat a Jerusalem i a Roma, l'esglésiola de Domine Quo Vadis, on es diu que es va trobar amb el Mestre quan fugia de la ciutat, i, sobretot, el monumental conjunt arquitectònic del Vaticà, on hi ha el sepulcre que suposadament proveeix descans a les seues restes.

La diversitat dels atributs que el representen simbòlicament són un testimoni de la riquesa d'elements que conformen la seua trajectòria: la barca, la xàrcia o el peix recorden el seu origen humil com a pescador, les claus recorden la seua condició de porter del cel i de la terra, el gall i la columna rememoren l'episodi de les negacions, les cadenes fan referència al seu empresonament, la creu invertida recorda el seu martiri, la tiara al·ludeix la seua condició de primer papa de la Cristiandat (o primer bisbe de Roma). Segons el relat evangèlic, Jesús es va adreçar a Pere i a son germà Andreu mentre estaven tirant el filat a l'aigua i els va dir:

«Veni amb mi i jo us faré pescadors d'hòmens»; no és gens estrany que un dels primers símbols del cristianisme fóra precisament el peix, utilitzat pels criptocristians de l'Imperi Romà com a signe de reconeixement.

Sant Pere és, doncs, un personatge amb un rang destacadíssim en l'imaginari cristià, i especialment en el món catòlic, on representa el punt d'unió entre la llarga cadena de pontífex màxims de l'Església de Roma i Jesucrist, que el va elegir com a successor. Per una altra banda, de tot el santoral, sant Pere se'n duu la palma com a protagonista de rondalles. Però, com veurem, la tradició oral ha preferit remarcar no les seues qualitats espirituals o sobrenaturals com a deixeble de Crist, sinó tot al contrari, n'ha subratllat més les febleses humanes. Apareix principalment com a personatge comparsa de Jesús, al qual acompanya en les passejades que fa per aquest món, tot actuant com a contrapunt humorístic. Tots dos formen una d'aquelles parelles diguem-ne còmiques, on un personatge assenyat, llest, dominant, és acompanyat per un altre d'eixebrat, ximplet, que pretén fer l'espavilat, però sempre li toca rebre els colps. La tradició ha convertit Pere en un sant simpàtic, una mica bajoca, patidor de situacions compromeses. Bona mà d'aquestes situacions són provocades per culpa de la seua deslleialtat: no és un bon company de camí i, així que pot, mira d'aprofitar-se del seu Mestre. Però també hi ha el seu desig d'emulació del poder del Senyor. Pateix, doncs, el càstig just per ser tan inconscient de pensar que ell, que és home, pot fer el mateix que el Mestre, que és Déu. I per intentar enganyar Jesús, mirant d'aconseguir, infructuosament és clar, que reba els mateixos pals que ell.

El cicle de contalles que recreen episodis del seu suposat pelegrinatge per aquest món amb companyia de Jesús –del qual us oferim ara una mostra que procedeix del

sud del País Valencià– solen presentar-nos-el sovint com un home no gaire excepcional pel que fa a la seua condició de seguidor primerenc i avantatjat de Jesús. El sant Pere de les rondalles se'ns presenta com un fill del poble bastant rude i no gens absent de defectes: té molt mal geni i presenta sovint unes reaccions violentes, és peresós, és llaminer –un golafre avariciós i conscient del seu mal comportament–, és mentider, és poregós, es condueix entre la ingenuïtat i la *malícia*. Cal dir, però, que l'humor de les narracions és generalment ingenu i sense *malícia*. Les malifetes de sant Pere són simpàtiques i les conseqüències dels seus actes destrellats recauen sempre en ell, encara que no són excessivament greus, perquè allà sempre es trobarà el Mestre per a esmenar els greuges que fa el seu deixeble. Però, ¿per quin motiu sant Pere va adoptar aquest paper bufonesc en l'imaginari tradicional?

Hi podem intuir diverses causes, aquí les deixarem únicament mig esbossades. En primer lloc, els seus defectes tan humans deriven directament dels relats evangèlics; en concret, cal destacar el fet que Pere, a qui Jesús va elegir com a successor de la seua tasca a la terra, va negar el Mestre quan les coses anaven madades –ens referim al conegut episodi del cant del gall–. Aquesta covardia el fa ser imperfecte, massa humà, i, per tant, vulnerable als ulls de les persones: es pot convertir en un blanc fàcil de la nostra irreverència perquè és dèbil, com nosaltres mateixos. Una visió que desdibuixa molt la seua condició apostòlica. D'aquí que a la tradició rondallística sempre responga a esquemes extremadament terrenals, que contrasten forçosament amb les accions i les paraules de Jesús, que són pròpies d'un ésser diví. D'aquesta oposició podem deduir clarament la intencionalitat de les facècies protagonitzades per aquests dos personatges: en el fons s'hi amaga no tant un pretext de fer riure a través de situacions còmiques, sinó, com veurem, un alligament mo-

ral: és el retret de determinats comportaments o pensaments.

En segon lloc, el poble se sent bé quan es riu de l'autoritat, però el temor i el respecte cap a la divinitat l'impedeix de convertir Jesús en objecte de burla; tanmateix, fa molta goleta escarnir el subordinat immediat del Senyor: mana molt, però no tant. Per acabar-ho d'adobar, la imatgeria catòlica acostuma a representar sant Pere com un home calb, amb la intenció de mostrar que era una persona gran d'edat, i els calbs han estat sempre objecte de bromes. (Per cert, l'explicació d'aquesta calvície, amb un episodi relacionat amb la golafria del sant –la truita amagada davall el capell–, és també una coneguda contalla del mateix cicle). Sant Pere se'ns presenta, en definitiva, com un vell calb i malhumorat, capaç de tallar l'orella amb l'espasa als que anaven a empresonar Jesús, i tot seguit negar-ho, emporuguit, per tal d'evitar la mateixa sort.

ELS TEXTS

Veurem tot seguit una petita mostra de la tradició rondallística valenciana sobre la figura de sant Pere. Com hem dit, no tractarem ací exhaustivament la totalitat dels motius documentats al País Valencià, sinó que ens limitarem als motius que hem documentat a la tradició oral del sud, concretament a les localitats situades a l'extrem més meridional.

L'edició que oferirem dels texts orals va completada amb una versió resumida d'algunes versions procedents de fonts escrites, ens referim en concret als treballs de Joaquim González i Caturla, dedicats a les rondalles de l'Alacantí i el Baix Vinalopó.

La transcripció que hem fet dels materials procedents de fonts orals segueix criteris filològics, pretenem que siguen així mateix uns documents que puguen donar a conèixer la idiosincràsia subdialec-

tal d'aquelles localitats. D'aquesta manera representarem gràficament alguns fenòmens fonètics de la parla espontània com l'afèresi (*garrà* < *agarrà*), la reducció de la -d- entre vocals (*en seguia* < *en seguida*), la simplificació d'alguns grups consonàntics (*cansàs* < *cansats*, *vela* < *vetla*). S'hi troben bastants trets morfosintàctics locals com l'extensió general de la forma plena dels pronoms (*gita-te*) o les formes *astò* 'açò', *aquí* 'ací', *sinse* 'sense', *dintre* 'dins', *es* 'els, es', *les* 'els, es'... També hi trobareu castellanismes habituals en el valencià general i, a més, els habituals a la parla espontània d'alguns d'aquests pobles (per exemple, *a-hi* 'hi ha', *llevar* 'portar', *sacar* 'traure', la combinació de pronoms *se'l*, *allegar* 'arribar', *le* 'li'), al costat també, tot cal dir-ho, d'unes quantes interessants paraules característiques d'aquella contrada, com ara, *denans* 'abans', *forment* 'blat', *maganto* 'malfaener', *moure's* 'despertar-se'.

1. EL DEL GALL I SANT PERE

Versió 1

Un dia el Nostre Senyor i sant Pere anaven per la vora de la mar. Venien d'Alacant, en passar per la platja del Trajto es varen parar un moment per veure com treballaven uns pescadors.

A sant Pere, com que era pescador, li feia molta gola d'anar allà amb els hòmens i agafar també peix, i va demanar al Nostre Senyor si podia agafar algun peix. El Nostre Senyor li va dir que no, perquè no eren d'ell.

Però a l'últim no va poder resistir-se més i en va agafar un (que era un gall). Llavors un mariner el va marmolar, va dir: «Qui no siga de l'art que s'aparte!»; i sant Pere va haver d'amollar-lo. En el peix varen quedar marcades les seues ditades.

[Arreplegat al Campello.

Font: GONZÁLEZ I CATURLA
1985: 163-165]

Versió 2

Ha-hi un peix que lleva com si foren unes ditaes en això, que le diuen un gall. Que ha-hi un sant-pere ahí...¹ En Cartagena està este sant: *sant Pere el del gall*. Ha-hi un gall que lleva unes ditaes, que diu que quant el Senyor anà a peixcar en sant Pere, diu que sant Pere garrà el peix eixe, i se le pegà en la mà. I se queà la mà marcà en el gall.

I se nota com si fóra... com si el garrares i juntares es dis que es queà clavat. Pos això són tot coses, pos sí, que diu la gent!

[Contat per Manuel Gilabert Verdú (74 anys). Guardamar.
Febrer de 1995]

Versió 3

Diu que eixes ditaes que lleva això [=el peix que s'anomena *gall*], això diu que el Senyor anà en sant Pere a peixcar. I diu que el Senyor le tirà mà... Quan cabà en la peixquera mataren un gall, i garrà el gall, i sant Pere le pegà en es mans al Senyor. I diu que se quearen les... la marca de les dis en el gall. Això que sempre ho sentí jo dir, eh?

[Contat per Manuel Gilabert Verdú (74 anys). Guardamar.
Primavera de 1995]

2. EL DE LA VELA

El Senyor anava en el timó, i sant Pere ramant. Ramant, ramant! I diu:

—Senyor!, per qué no fa un milacre aquí i fa una vela —té el seu significant; m'entens lo que vaig a dir-te?

Diu:

—No, home! Tu tira-li per ahí...!

I sant Pere estava ja molt cansat:

—Faja una vela!

—Bueeeno, faré vela! —fa un milacre el Senyor i féu vela. Féu vela, i entonses sant Pere diu:

—Bueno, jo vaig a ficar-me baix de cuberta i tu lleva el timó.

I sant Pere se'n va del timó i la barca anava en el vent i la mar, saps? Pero ve una ratxa ... I se

clava a dormir. Pero ve una ratxa i tumba la barca.

Tumba la barca, i el Senyor:

—Pere!

—Qué, Senyor?

—La vela és p'a qui vela, no és p'a dormir. La vela és p'a qui vela, no p'a quear-se dormint.

Ha-hi molts xascarrillos d'eixos.

[Comunicat per Jeroni

Andreu Viudes (86 anys).

Guardamar. 11 de maig de 2002]

3. EL DE LES DUES PALLISSES

Versió 1

Jo se l'he sentit contar a mon sogre, que [un dia] se'n van anar sant Pere i el Senyor, van anar a dormir a una fonda, i no tenien diners p'a pagar. I entonses va pillar el duenyó de la fonda i va dir: —No teniu diners p'a pagar?

I va començar a pegar-li al que estava fora, que era sant Pere. [L'entrevistador demana: «El que estava fora d'on?»] El que estava fora del llit: estaven es dos junts en el llit.

I a l'endemà diu sant Pere, diu: —Xe, Senyor, anem a canviar-mos de lloc p'a estar [més bé].

Entonses se canvien de lloc, saps? Sant Pere se gita dintre i el Senyor se gita fora. I va l'este i, com no li pagaven, va dir:

—Pués ahir li vaig pagar al de fora, ara hui vaig a pagar-li al de dintre!

Clam, pom, pom, pom, pom!, i li va pegar tamé a sant Pere. Això. Eixe és el xascarrillo eixe d'això.

[Contat per Pere Espinosa Aznar. Crevillent]

Versió 2

Sant Pere anava per València demanant, i se féu de nit i no sabien an anar a dormir. Saps que en València fan unes palleres i van garrant la palla i posant...? I se calen dintre, mira, i diu:

—Pués anirem a dormir a aque-lla pallera —dia el Senyor a sant Pere.

Van p'avant p'avant p'avant, i el Senyor aplega davant i se fica dintre. I se va gitar dintre, i sant Pere se quea fora.

I va anar el home de la palla:
—Xe!, ja estan es méndigos aquí [...]² de polls! Aquí vorem! —i le pega una palissa a sant Pere que el dobla.

Bueno, se'n van una atra volta a demanar. Diu:

—Senyor, an anem a dormir esta nit?

Diu:

—A la mateixa pallera.

I sant Pere le diu:

—En esta pallera millor és gitar-se dintre que quear-se fora, que si ve l'amo...

Ell anava en tota la idea: davant davant, p'a clavar-se dintre. Pero sant Pere no le digué res al Senyor; el Senyor manava en ell i no dia res. I se clava dintre sant Pere (anava davant del Senyor —perque sempre anava darrere del Senyor, pero p'a anar a dormir le passà al Senyor, i anava davant—. Pero el Senyor ja ho sabia de lo que anava, saps?). I ja se gita ell dintre, i el Senyor fora.

A l'aplegar es duenyos de la pallera, diuen:

—*Mecagüen!*, ja estan aquí atra volta es bandidos estos! *Mecago-enlaleche!* Ahir, el de fora; pero hui va a llevar-ne el de dintre —i féu lo mateix.

[Contat per Jeroni Andreu Viudes (86 anys).
Guardamar. 11 de maig de 2002]

4. EL DE LA SEGA MERAVELLOSA

Versió 1

El Senyor i sant Pere que es busquen a segar, a segar una finca de forment. Com que comencen dilluns, i va sant Pere i li diu al Senyor:

—Senyor, estic cansat!, i fa un sol! Vol que comencem a segar ara, o mos gitem?

—Pués mos gitem! [*amb to d'indiferència*]

Com que se giten i se desper-ten i era a poqueta de mit:

—Senyor, tan tard! Ara mo· n'anem: demà, més.

Com que a l'endemà fan la mateixa operació: se giten, va i li diu sant Pere al Senyor:

—Senyor, anem a gitar—mos un atre ratet! —un atre ratet que se passen ells gitats.

Com que a l'endemà ve el *due-nyo* a vore la finca molt havien segat i es pilla dormint, diu:

—Ui!, xe que dos segaors me vaig buscar jo!

Agarra a sant Pere, que estava a la porta de la barraca gitat, i comença a càrrega de corretjaes:

—Ganduls!, que m'hau enganyat! Ganduls!

Com que se mouen i se'n van. I a l'endemà tornen i diuen...
Sant Pere:

—Senyor, i tenim que començar a segar ara?

—Lo que tu viugues: si vols, seguem; i si no vols, no seguem.

Diu:

—Mira, Senyor, com ahir me va pegar a mi, que estava fora de la barraca, hui gita-te tu a la porta. Jo me gitaré dintre: per si ve, que t'espolve a tu.

I el Senyor diu:

—Pués hui me gitaré jo a la porta. Com tu viugues.

Com que ve l'amo i diu:

—Ui!, atra volta es segaors estos gitats! Ahir li vaig pegar al de dins, pero hui pegue al de fora! —pom! pom! pom! pom!; palissa a sant Pere atra volta.

Com que se'n van anar, i a l'endemà torna i fa el Senyor un milacre i ho sega tot. Ho sega tot i van anar a cobrar i diu:

—Pero... Voatros aquí a cobrar?

Diu:

—Està tot segat ja.

Com que va anar l'home, i ho va vore; diu:

—Astò és un milacre del Senyor; sí que és vitat. Del Senyor —i es va pagar.

I ja està. Qüento contat.

[Contat per Josep Planelles
Mas (57 anys). Crevillent.
28 de juliol de 1994]³

Versió 2

Ara voràs! Mira, se'n van anar sant Pere i el Senyor, se'n van anar a buscar faena. I van buscar faena i van allegar a una casa de camp; i havia sembrat, i diu:

—Pos sí que —diu—, pos sí que vull —diu—, sí que necessite que me seguen el forment —diu.

57

CULTURA POPULAR

la coixinera
companyia de saras

www.coixinera.com

AMPLI
SONORITZACIONS

Oriol Marimon
93.674.23.24 - 629.783.309

—Pos mosatros se'l seguem, se'l seguem en seguia.

Se'n van anar al camp, es va llevar el amo, es va donar la menjâ, p'a que tenien que menjar. Es va donar la menjâ i se'n van anar al camp. As dos dies va anar l'amo i es va pillar dormint [riu], a sant Pere i al Senyor: el Senyor dormia fora i sant Pere dintre, eh, o siga, sant Pere fora i el Senyor dintre. I diu:

—Oh, es ganduls des collons estos, aquí sinse fer res, només menjar i no treballar! —diu—. Pos a este li pegue jo hui un palissot!

Li va pegar un palissot al de fora. I a l'endemà, pués van fer atra volta lo mateix, se van gitar [...]. I sant Pere li diu:

—Senyor, hui me gite jo dintre i osté fora.

I diu:

—Pos bueno, Pere —diu—, Pere, com tu vullgues.

I quan va el amo a vore lo que havien segat, se troba que estaven dormint, no havien segat; diu:

—Pos sí —diu—, pos ahir li vaig pegar al de fora, pos hui li pegue al de dintre!

I aixina és que li va pegar dos voltes a sant Pere [riu]. Diu:

—I demà —diu—, com no estiga astò... no estiguen això, vos pille i vos tanque en la presó!

I el Senyor diu:

—Pere, mos toca fer-li cas a pres-a —diu—, tens mistos?

Diu:

—No.

Diu:

—Pero, pos mira, ha-hi que encendre foc.

I se van posar en el este..., com encenien denans en l'astò... en la iesca eixa, i van encendre foc i li van pegar foc a tot el sembrat [riu].

[L'entrevistador diu: «I ja està?»]

No! nincà no! Li van pegar foc a tot el sembrat. Ja quan li van pegar foc a tot el sembrat, el Senyor va començar a pegar-li la bendició: a fer ahí la bendició, i ja se va quear la palla en un puesto. Quan se va apagar el foc, la palla en un puesto i el gra en un atre. I li diu el Senyor:

J.L. MONJO-V.J. PEREZ

Manuel Gilabert (Guardamar) reparant les xàrcies mentre contava la història del gall i sant Pere.

—Pere, vés, di-li a l'amo que te done sacs p'a posar el forment —diu.

I quan va i diu:

—Me done sacs p'a posar el forment, que ja està segat i trillat.

Diu:

—Pero, si ahir estava plantat! I hui ja està tot?

Diu:

—Sí —diu—, vinga i vorà.

Diu:

—Pos anem a vore.

I diu:

—Pos sí que és de vitat, pos està sembrat.

Bueno! I allí el Senyor li diu:

—Pero jo ja m'ha cansat, jo me'n vaig, jo me'n vaig. I tu...

I sant Pere diu:

—Pos mira, jo, com el Senyor va fer astò, ara jo me'n vaig i me busque faena tamé.

I va fer la mateixa, en ves de segar se gitava a dor[mir] [riu]. Se gitava a dormir, i ja quan se va

afartar, li va pegar foc a lo sembrat d'ell, al sembrat des atres, tot ho va fer un ancéndio gran! El van tancar en la presó [riu]. I diu:

—Pos que vinga el Senyor i que me saque d'aquí!

Diu:

—Pere, i a tu qui te mana de cremar i de pegar la bendició? —diu—. Això puc fer-ho jo, però tu no.

Diu:

—Pos Senyor, pos lo que tens que fer és sacar-me d'aquí, perque jo aquí en la presó no vullc estar.

Diu:

—No patixques, com jo puga, jo te sacaré.

Va el Senyor... pués va pegar la bendició i va aplacar el foc, i va i li diu a l'amo, diu:

—Vaixga per el això, que ja està —diu—. Pero en una condició: que té que sacar a sant Pere de la presó —diu—, perquè si no, se torna a cremar atra volta! —i aixina ho va

fer: el va sacar a sant Pere de la presó. I el Senyor va dir:

—Atra volta —diu— tu cremes i pegues bendicions, que a tu no te fa cas! [riu]

[Contat per Teresa Asensio Mas (nascuda en 1918). Crevillent, 22 de març de 2002]

5. EL DE L'ULL DEL TÒS

Versió 1

Diu que el Senyor li va dir a Sant Pere... Pero això és que sant Pere... Anaven del Palamó a Tàngel (entonses havia un caminet; pués anaven seguit seguit). I sant Pere portava una coca de pa que li van regalar, i estava tant bona! D'eixes de pa de... de... de..., que feen antes al foc. I estava desmaiat, sant Pere:

—Senyor, anem a aparar-mos aquí, que... Mos mengem la coqueta. Si...

I el Senyor li fea:

—Pere!, que mo· se fa de nit! Està ja a poca nit, i mo. se fa de nit.

Pero estava desmaiat:

—Si jo ja no puc aplegar! No puc aplegar de fam que tinc —diu—. Mire, Senyor, per qué no mos aparem ara en esta pedra que ha-hi aquí baix d'esta olivera i mos mengem la coqueta?

—Pere, Pere!, anem fent camí, que després no trobem a on arregar-mos; i se fa de nit! —pero el diable, saps?, li fea:

—No fages cas, minja-te-la, ara que no te veu. P'a qué...? [amb veu fluixeta] —i anaven fent camí. Agarra del surró eixe i trau la coca. I quan anava a pegar-li el mos, el Senyor fea:

—Pere!

—Collons!, ja m'ha vist! —s'aguardava la coca, i anaven fent camí [dit amb veu molt fluixeta].

Pero el diable sempre el tentava: que se minjara la coca; perque ell volia tindre més poders que el Senyor, no?

I última hora, pués, ja aplegant, ja no podia... Pero a on ja se veia un poc ja Tàngel:

—Mira!, aquí en esta pedra que anem a aparar-mos. I pentina'm.

—Mira!, â diu pentina'm! [amb to de queixa] —pero posava que havia misèria, i el home volia que el mirara.

I entonses quan va... Com saps que el Senyor portava eixa mele-na. I li fa aixina [es toca el tòs] i li veu un ull, aquí. Aquí darrere li veu un ull.

—Senyor! —diu.

—Pere!, per qué te veia jo quan tu volies menjar-te la coqueta? Perque astò és un ull! [riu] —i ell el veia.

[Comunicat per Carme Llopes Cabrera. Ciutat d'Alacant. Nadal de 1994. Devem la informació a Carles Segura i Llopes]

Versió 2

Mira, pos ara vaig a contar-te, perqué ara ve bé! [riu] Ara ve bé! Mira: anaven el Senyor i sant Pere, anaven per ahí demanant, perque no tenien faena, o no volien treballar, i se n'anaven i sant Pere fea:

—Senyor —diu—, ahí en eixa casa estant resant, ahí creuen en tu —diu.

Diu:

—Pos ahí no t'arrimes que ahí no te donen.

I diu:

—Oh! Si estan resant! estan resant-li al Senyor, pos com estan resant-li al Senyor, pos sí que mos donaran.

S'arrimava i fea:

—Una —diu—, una llimosnet a p'a uns demanaors que no troben faena, que anem de pas, que no tenim faena —diu.

—Ganduls! Aneu a... [riu] Aneu, aneu, que sempre... Sempre venen dient... Aneu a tocar-vos el això —p'a començar ja a parlar mal...

I allegaven a un puesto, i fea uno que estava:

—Me cague en de... astò! Me cague en el Senyor! Me cague en nosequantol!..

I fea:

—Pere, vés que allí te donen.

Anava i fea, diu, li estaven parlant mal; i diu:

—Xica! —diu—, no has fet tu una coca? —diu— dóna-los a eixos po-

bres que van per ahí treballant, que no troben faena i que per lo menos tindran fam. Saca la coca i que se mengem... Dóna-los la coca! —i es va donar la coca, la coca en el sucre.

I sant Pere se queava darrere. Com tenia fam, li pegava un mos a la coca; i el Senyor li dia:

—Pere, que te vec! [riu] Pere, que te vec! —i mos de coca a terra.

I un viatge, com anaven per allí, diu que se van plenar de misèria, i va dir, diu:

—Pués mira, Pere, tu m'espulgues a mi i jo t'espulgue a tu.

I li va espulgar primer el Senyor a sant Pere, i sant Pere, quan va espulgar al Senyor, diu:

—Senyor! Si té un ull ahí darrere del tò!

Diu:

—Pos per eixe ull te vevia jo quan te menjaves la coca.

[Contat per Teresa Asensio Candela (nascuda en 1918). Crevillent, 21 de març de 2002]

6. EL DE LES PEDRES

Versió 1

Sant Pere era molt maganto. I era el més alt de tos es apòstols; com sant Cristòfol. I anaven caminant caminant, i bueno, estaven desmaiàs tos. I quant apleguen a una montanya diu:

—Mira, garrem una pedra cada uno i a pujar-la dalt de la montanya. A vore qui té més força.

Res, sant Pere, com era tan maganto, va agarrar una pedreta com el puny. I es atres agarraren una pedra de lo que ellos poïen. I quant aplegaren dalt de la serra deixaren cada uno la pedra davant d'ell, i le diuen...

—Bueno —diu el Senyor—; a cada pedra que se torne un pa.

A qui va agarrar una pedra gran: el pa gran; i sant Pere tenia un panet aixina! [tanca el puny], reonet: [riu]

—A cada uno la força que té ell —i ja sant Pere replegà el pa.

Van p'avant p'avant p'avant, i una atra montanya. I quant aplegaren allí, cansàs:

—Garreu una pedra!

Sant Pere agarrà una pedra que entre tos no poïen; i es atres, que ja estaven cansats, agarraren una pedreta... lo que poïen també.

I quant aplegaren dalt de la muntanya le diu:

—Bueno, esteu tos preparats?

I van pujar dalt de la muntanya, i diu:

—Sí!

—Anem a vore com 'plega baix, a la punta de la muntanya p'a baix.

Clar, i com la de sant Pere, com era la més grossa, aplegà baix davant. I le diu:

—La de Pere guanya! La de Pere guanya!

Són xascarrillos de sant Pere i el Senyor.

[Comunicat per Jeroni Andreu Viudes (86 anys).

Guardamar. 11 de maig de 2002]

Versió 2

Bueno, el Senyor li diu as seus descípuls de muntar a la muntanya a orar,⁴ a resar. I quant estaven muntant diu el Senyor:

—De ca uno anem a agarrar una pedra, p'a ser la penitència més forta.

I va anar Jues⁵ i va agarrar una pedreta com un cigró; es demés, tots en la pedra [*gest de carregar-se una pedra grossa als muscles*]. Muntent dalt, i quant alleguen dalt, estan orant i estan resant, i ja havien passat moltes hores, i sant Pere li diu al Senyor:

—Senyor, tenim fam!

Diu:

—Ui! no passa res. El Senyor fa un milacre i de ca uno, el corresponent, la pedra que ha muntat se li farà un bocadillo, un bocata.

I va, fa el Senyor un milacre, i fa de ca uno un bocata. Claro, el sant Jues va muntar una pedreta aixina i no tenia ni p'a un quixal! —Caguendé!...

Con que se n'abaixen p'a baix i resen. I a l'any sigüent tornen a anar atra volta, i fan la mateixa operació:

—Anem a resar a la muntanya sagrada, o tal, aon van dir...

I quant alleguen, diu el Senyor:

—Bueno, anem a carregar-mos una pedra p'a que el sacrifici siga...

I va Jues, diu:

—Estos a mi no me fastídien!

Se va carregar un llosco, «*rrrrr!*» [*gest de carregar-se una pedra grossa als muscles*], més gros que tots!

Diu:

—Estos a mi no me fan passar fam.

I quant alleguen dalt, comencen a resar i això, diu sant Pere:

—Senyor, tenim fam.

Diu:

—D'acuerdo, anem a menjar; pero en allegar baix [*riu*].

Va tenir Jues que llevar-se el llosco p'a baix; si no, no menja.

[Contat per Josep Planelles Mas (nascut en 1937).

Crevillent, 1 d'abril del 2003]

7. EL DE LES FIGUES

El Nostre Senyor i sant Pere anaven pel camp d'Elx, observaven admirats tota l'abundó i varietat de conreus que hi trobaven. El Nostre Senyor demanà a sant Pere quin era el fruit que més li agradava.

Sant Pere volia dir que era el raïm, però tenia por que el tractaren de borratxo; i va dir que eren les figues. El Nostre Senyor, com a premi de la seua «sinceritat», va fer-li la gràcia que a partir d'aquell dia les figueres farien tres collites a l'any: figues, figots i bacores.

[Contalla arreplegada a la Baia, camp d'Elx.

Font: GONZÁLEZ

I CATURLA 1998: 132-133]

8. EL DE LA MITJA TARONJA

Un dia sant Pere va preguntar al Nostre Senyor si es podia creure tot allò que es veu. El Nostre Senyor digué que només la meitat, i que encara era massa. Però sant Pere no va quedar convençut del tot i, mentre cavil·lava aquell argument, veié que riu avall anava una taronja flotant. Va pensar que

la taronja era una prova que en ocasions es podia argumentar el contrari del que havia dit el Nostre Senyor: encara que un veja la mitja taronja, es pot pensar que és sencera, ja que flota.

El Nostre Senyor manà llavors a sant Pere que traguera del riu la taronja, per comprovar si era o no cert el que ell li rebatia. El que va treure del riu, però, va ser només mitja taronja: no ens hem de fiar de l'aparença externa de les coses.

[Contalla arreplegada a la Baia, camp d'Elx. Font: González i Caturla 1998: 129-130]

9. EL DE LA DORMIDA DE SANT PERE

Això diuen en Sant Pere,⁶ això, que se va quear dormint: va passar el seu sant i no se va enterar que era el seu sant. Se va despertar as dos dies. [...] Havia passat ja, i per això li repiquen [les campanes]: diu que repiquen dos dies ans de Sant Pere, perquè com no se va enterar, p'a que s'entere, serà. Se coneix que van dir: [*riu*]

—Li repiquem p'a que s'entere.

Se va quear dormint i se va despertar as dos dies o as tres de passar el seu sant. [*Riu*] Sempre han dit, això, sempre han dit: «a sant Pere li repiquen dos dies ans, p'a que sàpia que és el seu sant.»

[Contat per Maria Teresa Mas Macià (nascuda en 1935). Crevillent]

NOTES A PROPÒSIT DE LES PRESENTS VERSIONS

Potser la contalla més coneguda sobre la figura de sant Pere siga la que explica de manera llegendària l'origen de les taques que té el peix anomenat gall (*Zeus faber*). És molt popular, sobretot en pobles mariners, i és bo de comprendre perquè: s'hi retreu l'ofici de pescador que havia tingut el sant, cosa que l'acosta humanament als contaires, i

Representació romànica
de sant Pere.

al·ludeix un element que és familiar als qui coneixen de prop els peixos: el gall de mar té una taca negra a cada costat. La seua difusió s'observa sobretot si tenim en compte que el nom del peix en unes quantes llengües va lligat al nom del sant; com ara, en català s'anomena *gall de sant Pere* (concretament a Ciutadella, per exemple, com documentà Alvar en el seu *Léxico de los marineros peninsulares*, mapa núm. 628); en castellà, seguint la mateixa font, veiem que s'anomena *gallopedro* a Àguilas, Almeria, Màlaga, i *sampedro* a Melilla, Portugal; existeix la denominació *peis Sant Pèire* en occità, *Saint-Pierre* en francès, *pesce San Pietro* en italià, *Petersfisch* en alemany... Curiosament, per les aigües cantàbriques el nom del peix no al·ludeix a aquest sant, sinó a sant Martí (*muixu martiña, martiñe, pez de San Martín, sanmartín, San*

Martiño); la raó en aquest cas és cinegètica, va lligada a la temporada de l'any en què es pesca.

L'explicació té unes quantes variants: (1) Les taques són les ditades que li va fer sant Pere en agafar-lo per prendre una moneda que el peix duia a la boca. Es tracta d'una versió ja arrellegada al segle XVII per Escolano: «*Destos creen algunos doctos que fuesse el pesçe que San Pedro, por orden de nuestro Dios y Señor, sacó del mar, con apercibimiento de que hauía de topar en su boca con vna moneda, con que podría pagar el tributo que por cabeça se deuía*» (ESCOLANO. *Década Primera*, vol. I, col. 732),⁷ i que és força estesa en àrea catalana i occitana (vegeu el *DCVB*, s. v., *gall*, 6, i *Lou Tresor dóu Felibrige*, s. v., *pèis-Sant-Pèire*). (2) A dues de les versions valencianes que ací presentem qui agafa el peix és també sant Pere,⁸ però no per ordre de Jesucrist sinó furtivament. El resultat de l'acció és que el peix resta enganxat als dits del sant i/o queden marcades les ditades com a prova del delit. A la versió que Joaquim González i Caturra registrà del Campello s'afegí una dita sentenciosa, que pot valdre d'adagi, aplicat a aquells que es fiquen allà on no els demanen: *Qui no siga de l'art que s'aparte*.⁹ (3) A Màlaga l'origen del peix *gallopedro* s'explica simplement com la rèplica que va fer el Nostre Senyor al sant, també en una evocadora escena de vida marinera dels dos personatges. La resposta participa del joc dels calamburs: «*La seña del Señor, que le puso los dedos cuando limpiaban la barca. San Pedro mirándolo preguntó: —Maestro, ¿qué pescado es ése?. —Un gallo, Pedro, un gallo, Pedro*» (ALVAR, IV: 1980).

Està també molt difosa la història de les dues pallisses que rebé sant Pere mentre dormia acompanyat de Jesús [Aa-Th. 791]. A banda de les terres de parla catalana, la conatalla ha estat recopilada, per exemple, a Portugal, Galícia, Castella, Lleó, Andalusia, Euskadi, França, Itàlia.¹⁰ En totes les bandes s'explica com sant Pere va ser apallissat

dues voltes per una mateixa persona mentre jeia al costat de Jesús, tot i que havia previst que mudant de lloc podria lliurar-se'n. El tema de la ximpleria de sant Pere, que creu que amb la seua astúcia podrà salvar-se d'una molèstia, es retroba en altres historietes (com ara, en la de les pedres o en la de la vela). L'original en cada versió és, però, la diferent ambientació del succeït.

Com ara, a la versió de Guardamar (conte 3.2), la causa de la batussa es troba en el fet que sant Pere i el Bon Jesús són presos per uns veritables *okupes* que s'allotgen en un lloc sense demanar de parer a l'amo (com també succeeix a la versió de Benicàssim, reproduïda a LANUZA-SALVADOR-LÓPEZ, II: 167-170, que té, per altra banda, la particularitat de fer aparèixer la figura de sant Joan i de passar a tres el nombre de vegades que sant Pere rep). A la nostra versió 3.1, de Crevillent, els peguen perquè s'han instal·lat en una fonda i no tenen diners per a pagar. A les versions que va sentir Joaquim González i Caturra a Sant Joan d'Alacant i a Xixona (1985: 155-156) retrobem el mateix context de la fonda, però en aquest cas els qui maltracten el sant són uns malfatans o borrarxos, allotjats a la mateixa casa, que el trauen del llit per divertir-se salvatgement. A les nostres versions 4.1 i 4.2, de Crevillent, que formen part del tema de la sega miraculosa,¹¹ la causa de la pallissa és la peresa de sant Pere i de Jesús que no s'alcen de dormir per acudir a segar; quasi com succeeix a la versió reproduïda per Serra (38-39), procedent del Principat, en què la cansera els torba d'anar al sementer: en tots els casos és l'amo que els ha llogat qui els ve a buscar a colps de bastó. En altres versions la causa de la vara és la molèstia que produeixen a l'amo de la casa que els ha acollit, amb les seues pregàries que duren tota la nit (com també succeeix a la versió mallorquina que reproduïx ALCOVER, XIX: 129-132) o amb els ronquits del seu son pesat (com succeeix en algunes versions que hem sentit per la Marina).

El tema de la sega miraculosa que fa el Nostre Senyor botant foc al blat [Aa-Th 752A] es troba força documentat en les recopilacions etnoliteràries procedents de les terres de parla catalana: al Nord del País Valencià (ESCUDER: 111-112), al Principat (SERRA: 39-40; VERDAGUER: 57-59), al Matarranya (QUINTANA 1995: 205-206), a Mallorca (ALCOVER, V: 84-90), a Menorca (FERRER: 81-88). En la història hi ha dos episodis: en primer lloc, el fet meravellós o miraculós de segar un camp de blat en poc temps mitjançant la crema de les messes, protagonitzat per Jesús; en segon lloc, la situació faceciosa de voler repetir el prodigi que ha fet el Senyor, amb un resultat desastrós. A la majoria de versions recaptades a les terres catalanes és sant Pere el qui vol provar de fer el mateix miracle que veu fer al seu mestre; cosa que no sol succeir en altres tradicions, com ara dins les recollides a l'Estat francès, en què l'imitador sol ser el mateix pagès que ha llogat Jesús i Pere i que prova de reproduir l'acció màgica que ha vist fer.¹² Hi ha, però, excepcions.

A la versió menorquina no es tracta del sant sinó també d'un pagès, un pagès anomenat Joan que obeeix el manament de seguir Jesús i sant Pere com si fos un deixeble més. La rondalla potser es planteja com una mena de variant del motiu «Fes allò que veges fer» (ací deu ser una interpretació burlesca del precepte religiós cristià de la imitació de Crist), donant a entendre que una imitació tan pretenciosa com la d'emular Jesús per força havia de topar amb limitacions, com s'explica sentenciosament en el remat de la rondalla, seguint l'estil evangèlic: «Desgraciat des deixeble que se pensa sobre més que es mestre».¹³ Així mateix sobta la nostra primera versió (4.1), perquè només s'hi esbossa l'inici de la història: ens conta que s'ha produït un miracle, però no s'especifica de quina manera s'ha produït, i menys encara apareix cap imitació de l'acció del miracle.

El motiu de les pedres que cal carregar el retrobem a Mallorca (ALCOVER, XXI: 92-93) i a Menorca (FERRER: 81-88). S'hi pretén corregir els vicis de peresa i avarícia a través de la figura de sant Pere, sempre víctima, el pobre, de defectes ben humans. A la nostra versió 6.2, procedent de Crevillent, el personatge escarnit no és sant Pere, sinó Judes (veiem ací com la imatge negativa que els contes tradicionals atorguen a sant Pere pot desviar-se cap a figures més fosques de la tradició cristiana). Com en el cas esmentat més amunt, hi ha dos episodis: en el primer, el sant obeeix de mala gana a l'ordre de carregar una pedra i és víctima de la seua feblesa (com que agafa una pedra petita, obté un pa petit). A la segona part hi ha una possible segona oportunitat per al qui primerament errà, la qual vol aprofitar amb escreix; però tot ix tort, ja que el mòbil de l'actuació no és l'obediència o l'esforç, sinó la cobdícia. En la segona oportunitat (que s'omet en la versió menorquina), la forçada d'agafar la pedra més gran és infructuosa, ja que el Senyor no pretén de tornar-les pans –o *bocates*, com diu l'informant– de seguida (versió 6.2) o no es proposa de convertir-les en res menjable, sinó que demana valguen per fer una prova de llançament (versió 6.1) o que facen de seient (versió mallorquina).

La història de l'ull del tòs ha estat més escassament documentada en les monografies rondallístiques que hem consultat. Del sud valencià coneixem tres versions: la que reproduí González i Caturla (1985: 161-162), partint de testimonis de la vora de la ciutat d'Alacant (el Palamó, Sant Joan d'Alacant), i les nostres versions 5.1 i 5.2, procedents de la ciutat d'Alacant i de Crevillent. Del nord del País Valencià, hi ha la versió d'Escuder (115-116).

Es tracta d'un motiu lligat al de les peripècies de sant Pere per

poder menjar [Aa-Th 774N]. Jesús interromp a força de preguntats el menjar furtiu del sant, el qual, per no ser descobert, llança a terra el que havia mossegat o pessigat (aquest episodi reapareix en una versió procedent de Benicàssim, vegeu LANUZA-SALVADOR-LÓPEZ, II: 161-163). L'original de la variant que presenta el motiu de l'ull del tòs és la materialització del poder diví de poder veure i saber-ho tot a través de la creença completament apòcrifa que Jesucrist tinga un ull al bescoll amagat davall els cabells. L'existència de l'ull explica, per tant, que Pere siga descobert a cada passa i quede ridiculitzada la seua llamineria i falsedat. Retrobem la història del tercer ull també, per exemple, en versions occitanes, basques i franceses.¹⁴

Pel que fa als particularismes de les versions que presentem, és evident i no és gens casual la coincidència de la nostra versió alacantina (5.1) amb l'arreglada per González i Caturla, si tenim en compte que procedeixen de localitats molt properes. En totes dues la història s'ambienta al Camp d'Alacant, concretament en el camí que va del Palamó a Tànger. A la nostra versió, però, hi ha l'originalitat de la figura temptadora del dimoni, que va burjant la feble voluntat del sant.

El tema de les dues collites de les figueres [Aa-Th 774G] es retroba al Principat (SERRA: 39-40), i així mateix a Portugal, Lleó, Andalusia, Múrcia.¹⁵ Rememorem molt properament l'episodi de les negacions de sant Pere en aquest conte etiològic sobre l'origen de les dues (o tres) collites de les figueres. Sant Pere menteix quan el Senyor li demana sobre la fruita que més li agrada (o que menjava darrerament, o que voldria que tinguera dues collites). El sant tem ser tingut per un borrarxo i, en lloc d'al·ludir el raïm –que és, segons dona a entendre la tradició oral, la seua fruita preferida–, respon que la figa. El Senyor atorga la

gràcia basant-se en les declaracions que realment ha pronunciat el sant.

Finalment farem esment de la contalla de la tretxa de la vela com a excusa de l'estalvi de remar (conte 2), encara dins el context de la mar tan apreciat pels contaïres d'origen mariner, que té, però, paral·lelismes amb una versió sabadellenca recopilada per Bertran i Bros.¹⁶ L'homofonia de la parla subdialectal valenciana, que permet l'homofonia *vela / vela* (<*vetla*), és la clau perquè es pugui construir un enginyós i expressiu joc lingüístic: «La vela és p'a qui vela».

Notes

1. Es refereix a una imatge religiosa que representa el sant.
2. Segment no intel·ligible.
3. Hi ha una altra versió d'aquest mateix informador a PÉREZ: 43.
4. Al començament de la narració, no enregistrat, el nostre informant parlava del Sinai (segons la seua fonètica, *Senai* o *Sanai*), però com que hi havia present un capellà, que li va rectificar la manca de concordança del relat popular amb el bíblic, va recomençar la narració tot omitint el detall del nom de la muntanya sagrada.
5. Per *Judes*.
6. El dia de la festa de sant Pere.
7. MARTÍNEZ: 89.
8. Tanmateix, a la versió 1.3 pareix que siga Jesús qui agafa el peix. No sabem si és una versió possible o es tracta d'una confusió de l'informador. Sí que és veritat que en alguns indrets el gall va unit a la figura de la passió de Jesucrist (potser hi haja hagut una assimilació del gall de les negacions de Pere al gall de mar). Segons documenta el *DCVB* (s. v., *gall*, 6), a Menorca hom diu que el gall de mar «duu en emblema els martiris que sofrí Jesús en la passió»; potser aquesta creença ens explique les denominacions *gallochristo* de Las Palmas o *gallo de la pasión* d'Almuñécar.
9. GONZÁLEZ I CATURLA, 1985: 163-165.
10. CAMARENA, I: 439.
11. Com sol succeir sovint també en la tradició francesa (DELARUE-TENÈZE: 140).

12. DELARUE-TENÈZE: 137-140.

13. FERRER: 88.

14. DELARUE-TENÈZE: 294-295.

15. CAMARENA: 296, 437; SÁNCHEZ: 97; MOROTE: 116-117.

16. BERTRAN: 143.

BIBLIOGRAFIA

- ALCOVER, Antoni-M. (1991): *Rondaies mallorquines* (20ª edició), 24 vols. Palma de Mallorca: Ed. Moll.
- ALVAR, Manuel (1989): *Léxico de los marineros peninsulares*, 4 vols. Madrid: Arco.
- BERTRAN I BROS, Pau (1989): *El rondallari català* (reedició del text de 1909 i estudi d'en Josep-Maria Pujol). Barcelona: Alta Fulla, Arxius de Folklore Català.
- CASTELLÓ I GUASCH, Joan (1974): *Rondaies eivissenques de quan el Bon Jesús anava pel món*. Eivissa.
- ESCUDEU I PALAU, Tomàs (1983): *Contalles*. Castelló de la Plana: Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de Castelló.
- FERRER I GINARD, Andreu (1982): *Rondaies de Menorca* (reedició parcial del text publicat en 1914). Ciutadella: Nura.
- GONZÁLEZ I CATURLA, Joaquim (1985): *Rondalles de l'Alacantí. Contes populars* (2ª edició). Alacant: Diputació Provincial d'Alacant, Institut d'Estudis «Juan Gil-Albert».
- (1998): *Rondalles del Baix Vinalopó. Contes populars* (reedició del text de 1987). Alacant: Aguacleara.
- GRAÑA, Bernardino (1994): *Cristo e San Pedro, peregrinos. Contos populares de Galicia*. Vigo: Xerais.
- LANUZA, Ximo; SALVADOR, Joan; LÓPEZ, Marià (1989): *Conte contat. Contes i retalls*, 2 vols. València: Nova València.
- MARTÍNEZ I MARTÍNEZ, Francesc (1995): *Llegendari valencià*. Edició del text de 1929 a cura d'en Josep-M. Baldaquí i Escandell. Alacant: Generalitat Valenciana, Conselleria d'Educació i Ciència, Institut de Cultura «Juan

Gil-Albert» (Diputació Provincial d'Alacant).

MELIS MAYNAR, Ana (2001): «La Mare de Déu del Carme». A: *Calendari de festes de la Comunitat Valenciana*. Estiu. València: Fundació Bancaixa, Diputació de València, Xarxa de Museus (p. 113-120).

MISTRAL, Frederic (1979): *Lou Tresor dóu Felibrige ou Dictionnaire Provençal-Français* (reedició facsimil), 2 vols. Rafèla: Culture Provençale et Méridionale.

MOROTE MAGÁN, Pascuala (1990): *Cultura tradicional de Jumilla. Los cuentos populares*. Múrcia: Academia Alfonso X el Sabio.

PÉREZ I NAVARRO, Vicent-Josep (1998): «Rondalles de Crevillent». A: *Revista del Vinalopó*, 1, p. 33-47.

QUINTANA, Artur (1995): *Lo Molinar. Literatura popular catalana del Matarranya i Mequinensa, 1, Narrativa i teatre*. Calceit: Instituto de Estudios Turolenses, Associació Cultural del Matarranya, Carrutxa.

SÁNCHEZ FERRA, Anselmo J. (2000): «Camándula. El cuento popular en Torre Pacheco». A: *Revista Murciana de Antropología*, núm. 5 (1998), número monogràfic, Múrcia.

SERRA I BOLDÚ, Valeri (1985): *Rondalles populars*, vol. IV. Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

TENÈZE, Marie-Louise; DELARUE, Paul (1985): *Le conte populaire français*, tom IV, vol. I. París: Maisonneuve et Larose.

VERDAGUER, Jacint (1986): *Rondalles*. Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.